

In onze wereld is alles en iedereen steeds meer met elkaar verbonden. Het vermogen om meerdere talen te spreken en over taalkundige grenzen te communiceren is tegenwoordig een noodzakelijke vaardigheid. Zelfs gedeeltelijke kennis van meer dan één taal heeft voordelen. Het beheersen van maar één taal is een nieuwe vorm van ongeletterdheid.

Miljoenen mensen ter wereld beschikken niet over het fundamentele recht om de taal van hun gemeenschap en hun identiteit vast te houden, te gebruiken en te ontwikkelen. Aan dit onrecht moet een einde komen door taalbeleid dat meertaligheid van gemeenschappen stimuleert. Taalonderwijs dient toegankelijk te zijn voor iedereen - jong en oud.

Wij, de deelnemers van het seminar *Springboard for Talent: Language Learning and Integration in a Globalized World* van Salzburg Global Seminars (12 – 17 december 2017: salzburgglobal.org/go/586), doen een oproep voor beleid dat meertaligheid en taalrechten waardeert en beschermt.

In 2018 wordt het *Salzburg Global Statement for a Multilingual World* ondersteund met een uitgebreid verslag en blogs.

The Salzburg Statement Voor een meertalige wereld

WIJ LEVEN IN EEN WERELD WAAR:

- de meeste inwoners van alle 193 lidstaten van de VN meertalig zijn
- 7.079 talen worden gesproken*
- 2.464 van deze talen met uitsterven worden bedreigd
- 23 talen domineren, gesproken door meer dan de helft van de wereldbevolking
- 40% van de bevolking geen toegang heeft tot onderwijs in een taal die ze begrijpt
- 617 miljoen kinderen en jong volwassenen het minimale leesvaardigheidsniveau niet bereiken
- 224 miljoen mensen internationale migranten zijn, waarvan 20 miljoen vluchtelingen; een toename van 41% sinds het jaar 2000. Migranten en vluchtelingen zouden samen de vijfde grootste bevolkingsgroep ter wereld vormen.

Onze wereld is meertalig, maar in werkelijkheid ondervinden miljoenen mensen vanwege hun beperkte taalvaardigheid nadeel in het economisch verkeer, het onderwijssysteem of de samenleving. Als we de duurzaamheidsdoelstellingen (een einde maken aan armoede, het beschermen van onze planeet en het realiseren van welvaart voor iedereen) die in 2015 door de 193 lidstaten van de Verenigde Naties zijn aangenomen willen realiseren, moeten we deze uitdagingen oppakken. Alleen met een rechtvaardig onderwijssysteem dat is gebouwd op een sterk en eerlijk taalbeleid leggen we het fundament voor gelijke kansen voor iedereen.

UITGANGSPUNTEN

- Meertaligheid richt zich op het formele taalonderwijs alsmede de informele communicatie binnen samenlevingen én de mate van beheersing van meerdere talen door individuen.
- Historische, geografische en sociale factoren leiden tot verschillende vormen van meertaligheid en diversiteit in de omgang met taal.
- Aandacht en ruimte voor meertaligheid en taalonderwijs door overheden en internationale instanties bevorderen uitwisseling van kennis en wederzijds intercultureel begrip en het versterken van internationale relaties.

Gericht taalbeleid versterkt sociale cohesie, verbetert onderwijsresultaten en bevordert economische ontwikkeling. Extra taalonderwijs in de moedertaal bevordert de geletterdheid van kinderen; helpt gemeenschappen bij het behouden van hun taal van identiteit, kennis en geloof; en legt een basis voor het leren van nieuwe talen voor economische, culturele, sociale en recreatieve doeleinden. Meertaligheid is een drijvende kracht achter positieve veranderingen in de wereld vanuit economisch, sociaal en politiek oogpunt, mits gevat in sterk beleid.

Wij roepen nationale en lokale overheden, organisaties, bedrijven en personen op taaldiversiteit en toegang tot taalonderwijs als norm te beschouwen in onze samenleving en niet te discrimineren of uit te sluiten op basis van taal.

AANBEVELINGEN

Voor het ontwikkelen van taalbeleid: voor een effectief taalbeleid is input nodig van specialisten en actieve participatie van maatschappelijke belanghebbenden. Onder goed taalbeleid wordt verstaan:

- Alle belanghebbenden betrekken in het beleidsproces; met een prominente rol voor docenten in alle fasen van dat proces, opdat de geformuleerde doelen realistisch en haalbaar zijn.
- Focussen op alle taalvaardigheden en -behoeften inclusief het onderhouden, leren en gebruiken van de moedertaal door minderheidsgroepen.
- Gebruik maken van inzichten uit onderwijskundig en cognitief onderzoek op het gebied van moedertaal en het leren van andere talen.
- Het potentieel benutten van moderne communicatietechnologie.
- Aanbod ontwikkelen voor het hele onderwijspectrum (van voorschools tot post-secundair onderwijs), informeel leren en gericht op een leven lang leren.
- Beschikbaar stellen van voldoende middelen om beleid volledig te implementeren
- Regelmatig monitoren en evalueren van de beleidsdoelstellingen en -implementatie.

Voor het doceren en leren van taal: taalbeleid richt zich op het sociale, economische, culturele én onderwijskundige domein. De mogelijkheid om een leven lang meertaligheid te ontwikkelen is voor een samenleving van groot belang. Goed taalbeleid, dat uitgaat van taaldiversiteit, stimuleert de toegang tot onderwijs en de arbeidsmarkt. Kinderen en volwassenen zouden hun hele leven lang in staat moeten worden gesteld om hun taalvaardigheid te ontwikkelen en te verrijken.

Een nieuw denkmodel voor onderwijs, dat ruimte biedt aan zowel traditionele als alternatieve kennissystemen in combinatie met moderne technologieën is nodig. Taalonderwijs vindt plaats op de basisschool, in het middelbaar en hoger onderwijs. Maar ook op straat, thuis, in sociale netwerken, in digitale omgevingen en in AZC's moet het leren en waarderen van taal actief worden gestimuleerd.

Voor vertaling en vertolking: deze faciliteiten moeten integraal onderdeel zijn van overheidsdiensten en informatieverstrekking in meertalige gemeenschappen. Gelijkwaardige toegang tot gezondheidszorg, onderwijs, economische en juridische omgevingen is afhankelijk van kosteloze en professionele vertaalvoorzieningen.

OPROEP TOT ACTIE

Regeringen en overheidsambtenaren, zakelijke en commerciële belanghebbenden, hulp- en ontwikkelingsorganisaties, stichtingen en fondsen, docenten en wetenschappers, buurtwerkers, maatschappelijke en non-gouvernementele organisaties, prominenten in de media en cultuur, roepen wij op om te helpen met:

- het ontwikkelen van taalbeleid, -toepassingen en -technologie ter bevordering van een stabiele en dynamische samenleving met ruimte voor diversiteit en meertaligheid;
- het actief bevorderen van taalrechten, diversiteit en burgerschap in officiële documenten en openbare berichtgeving;
- het aanpakken van alle gevallen van discriminatie, vooroordelen, vooringenomenheid en ongelijkheid met betrekking tot taal en geletterdheid;
- het erkennen dat minderheden, migranten en vluchtelingen beschikken over een taalkundig en cultureel kapitaal dat van grote waarde is voor onze huidige en toekomstige samenleving.

Iedere belanghebbende kan op eigen wijze aandacht schenken aan de waarde van taal en meertaligheid voor sociale vooruitgang, rechtvaardigheid en actief burgerschap. Met elkaar moeten we de onschatbare waarde van taaldiversiteit voor toekomstige generaties veiligstellen.

Voor een volledige bronnenlijst, zie: education.salzburgglobal.org/statements